

Čtení na pokračování,
část třetí:

Sotos Chondropoulos:

Svatý Nektarios - Svátý našeho století

Kapitola III - pokračování

Pak přemýšlel o těch, za něž se právě před chvílí z celého srdce modlil při večerní bohoslužbě. Myslel na svého dobrodince, patriarchu Sofronia, nejctihodnějšího starého muže, který mu umožnil studovat a potom ho povznesl na pozici metropolity. Znovu se modlil za jeho zdraví a dlouhý věk a nemohl si pomoci, aby si neřekl: „Jak dobrá lidská bytost.“ Vzpomínal na zesnulého Jana Horemise, svého vůbec prvního podporovatele, který ho poslal z voňavého ostrova Chios do hlavního města Řecka, aby mohl dokončit gymnázium. Opět prosil za klid pro duši tohoto zesnulého Božího služebníka. Myslel na svoji rodinu, za niž se stále modlil, na svého otce, matku, sourozence, a na svoji babičku, která ačkoli už také dávno „odešla“, byla tou, která ho učila jeho první modlitby a žalmy, a která mu dala vzácný dar, malý křížek s kouskem ze Svatého kříže jako zbraň proti ďáblu.

Jeho hluboké myšlenky byly náhle přerušeny zaklepaním na dveře. „To je určitě Galinos,“ pomyslel si, ale když se dveře otevřely, zjistil, že se mýlil. Byl to mladý statný diákon, který mu byl povědomý. „Kde jsem ho už potkal?“ přemýšlel Nektarios. Usoudil, že to muselo být v Alexandrii, v chrámu svatého Sávy, v katedrále patriarchátu.

„Zdravím Vás, Vaše Eminence, mohu vstoupit?“ promluvil šeptem, nedávaje najevo své myšlenky. Poklonil se, jak to vyžadovala etiketa, a na stůl položil obálku. Pečeť na ní byla dobře známou pečetí patriarchy. „Přečtěte si to ihned, Vaše Eminence, ale nepočítejte s tím, že potom půjdete k patriarchovi. Je nemocen a nepřijme Vás,“ dodal rychle, jako kdyby přednášel speciální poselství.

„Odkud jdete?“ zeptal se Nektarios.

„Od Jeho Svatosti.“

„Víte, co mi chce?“

„Hm, ne ... Nevím. Čtěte.“

Nektarios tedy otevřel obálku a dal se do čtení:

Metropolita pentapolský, Nektarios, je uvolněn ze své služby tajemníka patriarchátu, stejně jako z pozice zástupce patriarchie a člena Posvátného synodu. Jeho Milosti je nicméně dovoleno, bude-li chtít, ponechat si svůj pokoj

v ubytovně ke spánku, studiu, psaní, jísti v jídelně s ostatními kněžími, a zůstávati obecně na pozemcích patriarchátu. Dále je mu dovoleno sloužiti tajiny, bude-li k tomu povolán, jako tajinu manželství, křtu, pohřby, zádušní obřady a sváteční liturgii.

Bez výslovného povolení nesmí cestovati do jiných měst v jurisdikci patriarchátu, aniž do staré části Káhiry.

Káhira, 3. května 1890
+ Sofronios Alexandrijský

Jakmile dopis dočetl, pravá ruka, která jej držela a vždycky byla zvyklá s úctou žehnat, najednou ustrnula. Z očí, jež byly dosud jasné, se stala dvě vodní jezera.

„Proč?“ šeptaly nevěřičně jeho rty. Zarmoucený obličej vzhlédl k diákonovi, v jehož očích hledal nějakou odpověď.

„Stejně tam nechod'te. Jeho Svatost Vás nepřijme,“ odpověděl diákon tvrdě.

„Ale proč?“ znovu se otázal Nektarios.

„Hm, kdo ví ... Nevěřil jste asi, že se musíte starat o své lidi. O důvěrníky, kteří tam jsou. Měl jste více myslet na to, jak je potěšit, aby mohli zůstat na Vaší straně,“ odpověděl diákon jako by mu dělal laskavost. Oprášil si svůj oděv a pohlédl tvrdě a bezcitně do Nektariových očí naplněných slzami.

„Snad žárlivost a nenávisť, ale nechápu, proč by někdo žárlil na mě,“ vypravil ze sebe Nektarios.

„Nejezděte do Alexandrie, i kdybyste to udělal, patriarcha Vás nepřijme. A kromě toho je nemocný.“

„Dobře, dobře, synu. Jdi tedy s požehnáním Panny a dávej pozor, abys nikdy nezarmoutil našeho ukřižovaného Pána.“

Když nečekaný host odešel a hrubě za sebou práskl dveřmi, Nektariova ruka, která stále držela papír, zůstala ležet na stole strnulá, skoro odumřelá. Z očí znovu začaly téct potoky slz a Nektariovo tělo, zůstalo v šoku tiché a bez pohnutí.

„A co teď?“ zašeptal pro sebe vážně. „Jen tak, bez důvodu, bez omluvy, bez vysvětlení? Žádné pozvání a probrání té záležitosti?“ Napadlo ho: „Možná jsem něco udělal proti předpisům, aniž bych o tom věděl. Myslím, že si vzpomínám, kdosi prý informoval, že jsem odpověděl slovy 'děkuji', když mi přáli všechno nejlepší na večírku ... ale to je samozřejmě výmysl.“

„V každém případě,“ pronesl hlasitě, když stál u stolu, „respektuji ho, miluji ho a nikdy nezapomenu na vše, co pro mne udělal.“

Náhle byl přemožen obavami a pocítil fyzickou obavu z toho, co přicházelo. Nejdřív ze všeho cítil vyčerpávající zoufalství, potom vnímal, jak

jeho tělo polévá studený pot, který následovala slabost tak intenzivní, až se začal bát, že upadne. Právě když tato slabost dostupovala vrcholu, jeho uszlzené oči se zahleděly pro posilu ke kříži, a hned byl naplněn svatým, uklidňujícím pocitem, takže s úlevou vydechl. A když usedl, aby si odpočinul, byl najednou naplněn pocitem štěstí. Vzal si z kapsy kapesník a pokračoval, aby si osušil oči a pro sebe zašeptal, „pokušení“. Zlý přišel jako nečekaný bojovník, aby Nektaria sužoval, ale byl přemožen. Nektarios se tiše modlil: „Pane, dělej, jak chceš ... Tvá vůle se staň“. Hned poté si vzpomněl na druhý odstavec patriarchova listu. „Jeho Milosti je nicméně dovoleno, bude-li chtít, ponechati si svůj pokoj v ubytovně ke spánku, studiu, psaní ... „

„Trpělivost,“ říkal si pro sebe. Vzpomněl si na svatého Klimenta Alexandrijského, který mluvil o trpělivosti jako o roztrhaném, ale královském plášti všech mnichů.

„Ať jsem poníženy před očima lidí ... To nevadí, musím být trpělivý,“ pronesl sám k sobě. Pak si klekl před kříž a pokřížoval se.

Kapitola IV

Lidé z okolí se pochopitelně začali dozvídat, co se Nektariovi přihodilo. Nejdříve se o jeho propuštění ze služby metropolity dozvěděli ti, kteří měli styky s patriarchátem, poté členové komunity, kteří jej očekávali k provedení některých chrámových obřadů, a nakonec a nejsmutněji potřební, chudí a opuštění, kteří byli závislí na jeho dobročinnosti. Tito lidé byli zranění snad nejvíce neboť Nektarios bez ohledu na svoje vysoké postavení, jež mu bylo uděleno, dělal vše, co bylo v jeho silách, aby jim pomohl, a oni mu byli neskonale vděční.

V době propuštění ze svých pozic už tomu bylo několik měsíců, kdy naposledy skutečně viděl svoji výplatu coby metropolita. Ale i když peníze obdržel, stejně mu nikdy dlouho nevydržely, protože je hned dal jiným pro jejich potřeby. Ať už to byly mnohé a četné žádosti ze strany rodiny či přátel nebo od krajanů, kteří nezaslouženě trpěli, Nektarios jim dával jako první a se šťastným srdcem. Ve skutečnosti měl nyní dokonce poprvé i dluhy vůči tiskaři, který se chystal vytisknout jeho knihu: Lexikon náboženských a filozofických rčení.

Jeho srdce přímo pukalo, když šel přes dvůr patriarchátu a viděl chudé, kteří na něj čekali ve slunečním světle tak jako mnoho dní předtím, protože nyní jim nemohl pomoci. Musel jim říci, že nemá žádné peníze, a dokonce je zadlužen, a pak sledovat jejich ztrápené oči hledící na něj v šoku a naprostém zmatku. Hlasy těch ubohých duší vlekoucích své boty beznadějně přes nádvoří ho bodaly do srdce s takovou bolestí, jakou cítí rodiče, když vidí trpět vlastní dítě.

Navzdory nařízení, jež mu zakazovalo jet do Alexandrie, to Nektarios musel zkusit, a udělal to třikrát. Ale vždy našel dveře zavřené s omluvou, že patriarcha Sofronios není přítomen. Jednou bylo uvedeným důvodem jednoduše cestování; příště byl pravděpodobně na Sinaji; a naposledy měl svoji léčebnou koupel. Intriky a žárlivá nenávist, které ho srazily, pochopitelně nezmizely, a zabránily tomu, aby mohl vidět patriarchu. Jako každý jiný člověk, který byl nespravedlivě poškozen, začal se Nektarios sám sebe v hloubi tázat, zda opravdu existuje nějaká spravedlnost. Je těžké přijmout, že lidé mohou zraňovat své bratry a sestry v Kristu pouze proto, aby jim ublížili, zvláště když, jako Nektarios, opravdově cítíte křesťanskou lásku a soucit ke svým bližním. Ale ať sebevíc pátral ve své paměti, nemohl si vzpomenout, že by kdy vyjádřil ambice stát se patriarchou. Ve skutečnosti se nikdy ani nezeptal na názor někoho jiného na tuto záležitost, ani v ní nehledal podporu nebo pomoc. „Proč tedy?“ ptal se sám sebe, „proč?“

Nektarios absolvoval poslední zoufalou cestu do Alexandrie, aby se pokusil setkat s patriarchou. Když šel přes nádvoří, dva duchovní toho typu, o něž se patriarcha paradoxně nestaral, ho uráželi:

„Pozor! Přichází nástupce patriarchy Sofronia,“ vyprskl první smíchy.

„To jsem zvědavý, kde a jak si zařídí nyní své tajné schůzky,“ přidal se druhý.

Navzdory tomu, že slunce toho dne svítilo na obloze prudce a oslnivě, mohla být klidně mlha a chlad, neboť tak nějak se cítila Nektariova duše.

„Můj Bože,“ modlil se tichounce. „Můj drahý Pane a Bože, prosím dej mi sílu a pomoz mi.“

Jak plynuly dny a týdny, stále více lidí se dozvíдалo o tom, co se Nektariovi přihodilo. Mnozí s ním soucítili a většina byla zmatena.

„Nerozumím tomu,“ podivovali se nahlas bohatí i chudí, „to byl patriarcha najednou, jako blesk z čistého nebe ovlivněn spiklenci?“

Mnoho lidí ze všech věkových skupin i sociálních vrstev, přicházelo ke kapli sv. Mikuláše a k ubytovně patriarchátu za Nektariem. Chtěli ho vidět, potěšit ho, vyjádřit mu svoji lásku, a k tomu nabídnout radu, aby se pokusil být trpělivý.

„Vaše Eminence, jak Vás mohou takto odsunout stranou, když jste to byl Vy, kdo zorganizoval skupinu Philoptochos¹, kdo rozdával a sdílel všechno s chudými, kdo nám tak srozumitelně a andělsky kázal. Vědí opravdu, co udělali?“

„To nevadí, moji přátelé, netrapte se tím,“ odpovídal. „Jak říká rčení, každá bouře se uklidní.“

¹Philoptochos: Lásky pro chudé